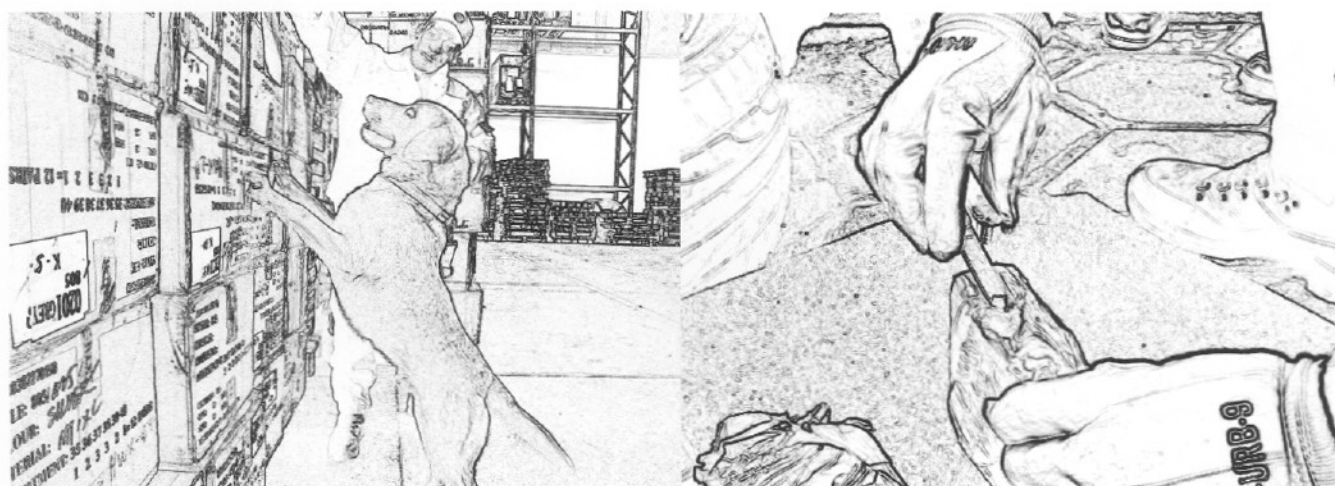

ЦАРИНСКА УПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГОДИШНИК
2008

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

**ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2008 ГОДИНА**

Април, 2009 година

Извештај за работата на Царинска управа во 2008 година

СОДРЖИНА

I. ЕВРОИНТЕГРАЦИЈА – ЦАРИНСКА УНИЈА	1
II. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	5
III. ИНТЕГРИТЕТ	16
IV. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ТРГОВИЈАТА И ТРАНСПОРТОТ.....	20
V. ТРАНСПАРЕНТНОСТ	24
VI. СУЗБИВАЊЕ НА ЗЛОУПОТРЕБАТА НА СЛУЖБЕНА ДОЛЖНОСТ	25
VII. КОНТРОЛА НА ПРИМЕНАТА НА ЗАКОНИТЕ.....	26
VIII. ЗАШТИТА НА ПРАВА ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ	33
IX. НАПЛАТЕНИ УВОЗНИ ДАВАЧКИ.....	36

1. Усогласување со транзитните конвенции на ЕУ

Усогласувањето на законодавството на Република Македонија со транзитните конвенции на ЕУ и поврзување на националниот со царинските информативни системи на ЕУ, претставуваат главни приоритети на Република Македонија во областа на царината во процесот на евроинтеграција.

Во рамки на програмата ИПА 2008, Делегацијата на Европската Комисија во 2008 година спроведе тендерска постапка за избор на експерти од ЕУ кои заедно со надлежните институции од Република Македонија ќе работат на анализирање на нашето транзитно законодавство и негово усогласување со соодветната регулатива на ЕУ. Делегацијата на Европската Комисија во Република Македонија кон крајот на 2008 година објави т.н. кратка листа на понудувачи од која треба да се избере најдобриот понудувач. Се очекува договорот со најдобриот понудувач да биде склучен на почетокот на мај 2009

Во април 2008 година беше завршена тендерската постапка за три проекти на Царинската управа финансирани од програмата ИПА 2007: 1) техничка помош за понатамошно усогласување на законодавството со Acquis, посебно во областа на транзитот, 2) техничка помош за зајакнување на граничните контроли и 3) техничка помош за унапредување на царинскиот ИТ систем преку подготовка на техничка спецификација за изработка на софтвер за поврзување на националниот со царинските информативни системи на земјите членки на ЕУ.

година. Царинската управа во 2008 година изработи нацрт верзии на измени и дополнувања на Царинскиот закон и Уредбата за спроведување на Царинскиот закон поврзани со воведувањето на електронска декларација во транзитна постапка. Претстојат интензивни активности на ова поле.

2. Поврзување со царинските информативни системи на ЕУ

Во средината на 2008 година беше изработена техничка спецификација за развој на национален електронски систем за обработка на царински декларации (CDPS¹) кој треба да го замени сега веќе застарениот систем (ASYCUDA), кој ќе одговара на сегашните и идни потреби на царината и ќе биде компатибилен за интерконекција со системите на ЕУ и новиот компјутеризиран транзитен систем (NCTS²). Врз основа на распишан меѓународен тендер, кон крајот на 2008 година **за најповолен понудувач за изработка на електронски систем за обработка на царински декларации е избрана Царинската управа на Италија и нивни партнери во конзорциумот ITA@MAC**. Во тек е изработката на софтверот.

Во рамки на ИТ компонентаната од ИПА програмата за 2007, во 2008 година беше комплетиран изборот на кратка листа на понудувачи за припрема на техничка спецификација за изработка на софтвер кој ќе го поврзе новиот национален CDPS со соодветните системи

Во ноември 2008 година претставници на DG TAXUD спроведоа втора ИТ Мониторинг мисија во Царинската управа со цел утврдување на исполнувањето на “Acquis” условите на земјите кандидати кои при влез во ЕУ треба да се способни за поврзување со царинските и даночни системи на Европската Заедница.

¹ Customs Declaration Processing System

² New Computerized Transit System

на ЕУ. Делегација на Европската Комисија во Република Македонија ја објави кратката листа на понудувачи кон крајот на 2008 година. Потпишување договор со најдобриот понудувач се очекува во почетокот на мај 2009 година.

Во програмата ИПА 2008 година веќе е обезбедено финансирање на техничка помош за пристапување кон Конвенцијата за заеднички транзит на ЕУ, вклучувајќи поддршка за имплементација на NCTS и поврзување со заедничката комуникациска мрежа и заедничкиот системски интерфејс - CCN/CSI³

Проектот во ИПА 2008 година се состои од 3 компоненти: 1) поддршка во имплементацијата на NCTS, 2) имплементација на NCTS (а) прилагодување на националниот софтвер за транзит, б) развој на софтверот) и 3) имплементација на CCN/CSI.

Во врска со исполнувањето на условите за конекција со интегрираната царинска тарифа на ЕУ – TARIC, Европската задолжителна тарифна информација - EBTI, квоти, надзор и Европскиот царински попис на хемиски супстанции, Царинската управа подготви проектно фише за обезбедување финансирање од програмата ИПА 2009.

3. Поставена правна рамка за автоматско транспонирање на европските регулативи и натамошно усогласување на македонското законодавство со законодавството на ЕУ во областа на тарифното распоредување на стоките

Владата на Република Македонија во јули 2008 година донесе Уредба за дополнување на Уредбата за применување на регулативите на Европската Комисија за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура со што е овозможено транспонирање на европските регулативи и натамошно усогласување на македонското законодавство со законодавството на ЕУ.

4. Ратификуван Протоколот кон Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија, од една страна, и Европските заедници и нивните земји членки, од друга страна

Во септември 2008 година е донесен Закон за Ратификација на Протоколот кон Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија, од една страна, и Европските заедници и нивните земји членки, од друга страна. Антиципирано е пристапувањето на Република Бугарија и Република Романија во ЕУ и создадени се услови за имплементација на дијагоналната кумулација на потеклото со вклучување на Република Турција.

5. Ратификувани измени на Договорот за слободна трговија помеѓу Република Турција и Република Македонија

Во ноември 2008 година се потпишани измени на Протокол 2 од Договорот за слободна трговија помеѓу Република Македонија и Република Турција⁴. Измените имаат за цел заокружување на правната рамка со кои стоките произведени со сировини и репроматеријали од Турција се ослободуваат од плаќање царини при извоз во земјите членки на ЕУ, со што

³ Common Communication Network and Common System Interface

⁴ Протоколот е ратификуван од Собранието на Република Македонија на почетокот на 2009 година

се зголемува конкурентноста на македонските поризводи во ЕУ и атрактивноста за странски директни инвестиции во Република Македонија.

6. ЕУ поддршка за вклучување на Република Македонија во ПЕМ⁵ системот за кумулација на потеклото на стоките

На 9-тиот состанок на Работната група на Европската Комисија за ПЕМ системот за кумулација на потекло на стоки, ЕУ даде поддршка на вклучувањето на Република Македонија во Регионалната конвенција за преференцијално потекло на стоките на ЕУ. Владата на Република Македонија го задолжи Министерството за економија да иницира склучување спогодби за слободна трговија, вклучително и правила за кумулација на потеклото на стоките, со државите на Медитеранот со кои Република Македонија нема склучено такви спогодби.

7. Ратификувана Препораката на Советот за царинска соработка на СЦО⁶ во врска со измените на Конвенцијата со која се основа Советот за царинска соработка

Во јули 2008 година е донесен Закон за ратификација на Препораката на Советот за царинска соработка на СЦО со која се прифати барањето за членство на Европските заедници, како напредна царинска унија, во Светската царинска организација.

8. Ратификувана Ревидираната Кјото Конвенција

Кон крајот на 2008 година усвоен е Закон за ратификација на Протоколот за измени и дополнувања на Меѓународната конвенција за поедноставување и усогласување на царинските постапки, Ревидирана Кјото Конвенција, што претставува натамошно усогласување со Acquis и прифаќање на инструментите на СЦО во поглед на обезбедување соодветен баланс помеѓу контролата и прибирањето на приходи од една страна и олеснувањето на трговијата од друга страна.

9. Донесена Одлука за усогласување и менување на Царинската тарифа за 2009 година

Царинската тарифа, која е составен дел на Законот за царинска тарифа, се усогласува со преземените обврски кои произлегуваат со пристапувањето на Република Македонија кон Светската трговска организација и менува согласно со измените на Комбинираната номенклатура на Европската Унија, објавени во Службен весник на Европската унија бр. L 291 од 30 ноември 2008 година.

10. Изменет и дополнет Законот за Царинска тарифа

Со измените и дополнувањата на Законот за Царинска тарифа извршена е измена на МФН⁷ царинските стапки на 498 тарифни ставки, како и расчленување на одредени тарифни броеви на национално ниво, согласно Препораката на Советот за царинска соработка за расчленување на националните статистички номенклатури за тарифните подброеви за да се олесни собирањето и споредувањето на податоци на меѓународното движење на супстанции контролирани со амандманите на Монреалскиот протокол за супстанции кои ја оштетуваат озонската обвивка (1 јули 2006).

⁵ Пан Евро Медитерански систем на дијагонална кумулација на потеклото на стоките

⁶ Светска Царинска Организација

⁷ Most Favoured Nation (принцип на најповластена нација)

11. Во јануари 2008 стапија на сила измени и дополнувања на Царинскиот закон

Со овие измени и дополнувања се обезбеди правна рамка за воведување на концептот на овлестен економски оператор, што е во насока на усогласување со националното законодавство со *Acquis communautaire*, односно усогласување со измените на Царинскиот закон на Европската унија 648/2005. Покрај претходното, со измените и дополнувањата се утврдени критериумите за дефинирање на лица со поголем ризик, условите за одземање на претходно издадени царински лиценци, одобренија за застапување, донесување и поништување или укинување на одлуки од областа на царината, со истовремено хармонизирање со соодветните одредби од европското законодавство. Измените обезбедуваат и усогласување на одредбите во делот на прекршоците со Законот за прекршоци, врз основа на што, Царинската управа во јануари 2008 година започна да изрекува мандатни казни за сторени царински прекршоци.

12. Подготвени измени и дополнувања на Уредбата за спроведување на Царинскиот закон

Измените и дополнувањата на Уредбата имаат за цел операционализација на Царинскиот закон во делот на воведување на концептот на овластен економски оператор, како и децентрализација на донесувањето одобренија за царински постапки со економски ефект (увоз за облагородување и царинско складирање) од Централната управа во Скопје на царинарниците во цела држава. Последново има за цел скратување на времето потребно за издавање одобрение и негови измени за вршење работи на увоз за облагородување и царинско складирање.

13. Поставена организација и започнати активности за усогласување со ревидираните царински упатства на Европската Комисија (Customs Blueprints)

Во третиот квартал на 2008 година Царинската управа изврши согледувања и анализа на отстапувањата во поглед на клучните индикатори, врз чија основа е подготвен акциски план за 2009 година. Во текот на секој квартал се врши повторна (ажурирана) анализа на напредокот во поглед на исполнувањето на клучните индикатори, со што се согледува потребата од дополнителни мерки за нивна реализација.

1. Воспоставен електронски едношалтерски систем за издавање увозни и извозни дозволи и тарифни квоти (Single Window/One Stop Shop) – EXIM

EXIM е во целосна функција од ноември 2008 година, се разбира, пристапот и користењето се бесплатни. Преку интернет портал, администриран од Царинската управа, економските оператори можат од своите компјутери од било кое место во Република Македонија (потребен е дигитален сертификат) да бараат и да добијат увозни и извозни дозволи и тарифни квоти од 16 владини институции. При подготовката на EXIM:

- усогласени се регулативата, формуларите и податоците (според стандардите на ООН и ЕУ) на сите 16 владини институции вклучени во EXIM,
- инсталиран е хардвер и комуникациска опрема,
- изработен е софтвер (финансиран од УСАИД),
- извршени се измени и дополнување на **Законот за општата управна постапка** со кои се предвидува можност за поднесување на барања, издавање на решенија и комуникација (општење) меѓу странките во постапката во електронска форма,
- изменет и дополнет е **Законот за податоци во електронски облик и електронски потпис** со кој, меѓу другото, се утврдуваат правила за електронско испраќање и примање на пораки, валидност на електронските документи, еднаква правна сила на електронските со своерачните потписи и издавањето на дигитални сертификати,
- извршена е измена и дополнување на **Закон за административните такси** со кој се овозможува плаќањето на административна такса за поднесоци и решенија во електронска форма, независно од износот, да се врши од сметка на сметка, при што плаќањето може да се врши во кој било момент до издавањето на решението,
- во ноември 2008 година Владата на Република Македонија донесе **Уредба за воспоставувањето и начинот на користење на информациониот едношалтерски систем за увоз, извоз и транзит**,
- воспоставен е хелп деск за асистенција на економските оператори,
- во тек е интензивна промоција и подетално запознавање на економските оператори за погодностите на системот,
- Царинската управа донесе **Упатство за користење на EXIM системот**.

Во соработка со Стопанската комора, Царинската управа за економските оператори организираше практична презентација на EXIM. Проблем е недоволниот комуникациски капацитет (во тек е тендер за набавка на опрема за зголемување на комуникацискиот капацитет), како и недоволниот интерес на царинските застапници (во тек се промоции и презентации).

Институции застапени во EXIM

- Царинска управа на Република Македонија
- МВР – Биро за јавна безбедност
- Министерство за економија
- Биро за метрологија
- Министерство за животна средина и просторно планирање
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
- Управа за ветеринарство
- Управа за семе и саден материјал
- Фитосанитарна управа
- Државен инспекторат за земјоделство
- Биро за лекови
- Државен санитарен и здравствен инспекторат
- Дирекција за храна
- Управа за заштита на културно наследство
- Дирекција за радијациона сигурност
- Народна банка на Република Македонија

2. Царинската управа ги презеде надлежностите од судовите за првостепено одлучување по девизни прекршоци

Целта е зголемување на ефикасноста во санкционирање на нелегалниот пренос на ефективни странски пари и хартии од вредност. Правна рамка е обезбедена со измени и дополнувања на Законот за девизно работење во деловите кои се однесуваат на висината на глобата што се изрекува за сторен девизен прекршок, надзорен царински орган, надлежен орган за водење и изрекување на прекршочни санкции, како и рокот на застареност за водење на прекршочна постапка.

3. Царинската управа ги презеде од Јавното претпријатие за управување со станбен и деловен простор надлежностите за управување и одржување на објектите на граничните премини за патен сообраќај

Правната рамка е обезбедена со измени и дополнувања на Законот за Царинска управа кои овозможува Царинската управа од септември 2008 година да го преземе управувањето, уредувањето и одржувањето на објектите на граничните премини за патен сообраќај. Извршени се соодветни измени на актите за организација на работа и систематизација на работните места, како и тарифата за надоместоци, спроведен е попис на движниот и недвижниот имот што се презема заедно со целокупната документација. Царинска управа од Јавното претпријатие за управување со станбен и деловен простор презеде над 50.000 м² деловен простор, земјиште, царински терминали и 204 работници. Со ова е започната реформата на Јавното претпријатие за управување со станбен и деловен простор, со истовремено намалување на трошоците и обезбедување поповолни услови на економските оператори и патниците.

4. Во јануари 2008 година, на граничниот премин – Табановце (Република Србија) официјално се ставени во функција 4 мобилни рентгенски системи за контрола на возила со големи димензии и контејнери

Со воведувањето на современата опрема се воспоставени светски стандарди за забрзување и олеснување на прометот со стока, брза и квалитетна контрола на

II. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

товарните превозни средства во поглед на содржината и видот на стоката која се пренесува, откривање на недозволена трговија и криумчарење на забранета стока и акцизна стока, како и откривање на непријавена стока од било кој вид. Работата со мобилните рентгенски системи е строго процедурална со целосна заштита на царинските службеници, превозното средство, товарот, патниците и човековата околина. Со цел да се обезбеди претходно наведеното, Царинската управа во 2008 година донесе **Упатство за работа на Службата за мобилен скенер, Прирачник за работа со мобилен скенер за инспекција на контејнер/возило и Прирачник за заштита од зрачење**. Царинската управа донесе и **Упатство за работа и постапување во случај на детектирање на зголемено ниво на јонизирачко зрачење**, со кое уредува начинот за детектирање јонизирачко зрачење, постапувањето во случај на откривање на радиоактивен извор и заштитата на царинските службеници.

5. Воспоставена царинска лабораторија

Во август 2008 година, Царинската управа и Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет (ПМФ) потпишаа Договор за деловно-техничка соработка.

Според овој договор, царинската лабораторија работи во просториите на Институт за хемија на ПМФ, а анализите ги врши заеднички стручен тим составен од научно истражувачкиот кадар од Институтот за хемија и вработените во Службата за царинска лабораторија при Царинска управа. Во просториите на Институтот за хемија е инсталирана лабораториска опрема набавена со средства од Програмата CARDS 2005 (заедно со постојната лабораториска опрема на Царинската управа). Во тек се активности за стандардизација и акредитација на царинската лабораторија. Царинската управа донесе **Упатство за начинот на земање и анализа на мостри**, со кое се уредува начинот на земање и доставување мостри на анализа, испитување, постапување по спроведената анализа и утврдување на трошоците за испитување. Целта е контрола на правилното тарифирање и целосна наплата на увозните давачки. Царинската управа во 2008 година изврши 406 лабораториски испитувања (234 во 2007, а 134 во 2006 година).

6. Воспоставен централизирано контролиран систем за видеонадзор

Системот овозможува видеонадзор, снимање и фотографирање на подрачјето на кое Царинската управа ги извршува своите функции, во реално време. Тој обезбедува поддршка на активностите на Царинската управа за откривање и спречување недозволена трговија и шверц на стока, заштита на здравјето на луѓето и животната околина, сузбивање на злоупотребата на службени овластувања и несовесно вршење на службените должности, забрзување на трговијата и транспортот и ефикасно отстранување на евентуални застои, како и за обезбедување на вработените и имотот на Царинската управа.

На сите царински испостави (гранични и внатрешни) се поставени фиксни и подвижни камери (вкупно 240) кои се организирано контролирани од страна на Одделението за координација и комуникација. Врз основа на анализа на ризик, разузнавачки и други информации, се таргетира задолжителниот мониторинг, а камерите снимаат 24 часа со 6 месечно чување на записите. Можност за пристап кон системот има и

претставникот на Царинската управа во Националниот координативен центар. Во тек се активности за овозможување безжичен пристап на мобилните царински тимови на нивните преносни компјутери (лаптоп). Царинската управа донесе **Упатство за CCTV⁸ системот за видеонадзор, снимање и трансмисија** со кое се уредува начинот на работа, селективниот надзор базиран на анализа на ризик, овластувањата и пристапот кон системот, како и начинот на издавање и користење на снимениот материјал.

7. Воспоставен електронски систем за автоматско препознавање на регистарски таблички во Царинската управа

На подрачјето на граничните и внатрешните царински испостави, Царинската управа постави систем за автоматско препознавање на регистарски таблички на 132 коловозни ленти. Негова основна намена е контрола на протокот на возила, откривање и спречување на недозволена трговија и шверц на стока. Воспоставена е база на снимените регистарски таблички и софтвер за следење на раздолжување на транзитот. Во тек се активности за овозможување на Граничната полиција да го користи овој систем за полнење на нивните бази на податоци за потребите на контрола на лицата и возилата на граничните премини. Со цел системско и организирано користење на овој систем, Царинската управа подготви **Упатство за работа со системот за автоматско препознавање на регистарски таблички**.

8. Набавени модерни сигурносни царински пломби

Со цел обезбедување на поголема сигурност на пратките и соодветен царински надзор, Царинската управа набави нов вид на царински сигурносни пломби со единствени сериски броеви и електронска евиденција на начинот на нивно издавање, употреба и раздолжување. Со овие царински пломби се заменуваат досегашните (парче олово кое со клешта со жиг се притиснува на парче жица) кои не обезбедуваат евиденција на издавањето и

⁸ CCTV или Closed Circuit Television (Телевизија од затворен тип)

II. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

употребата и лесно се злоупотребуваат. Во тек е тестирање, а целосно организирано ставање во функција следи во почетокот на 2009 година, со донесување на пишани процедури и функционална електронска евиденција.

9. Зајакнат капацитетот за царински надзор врз границата на езерата

Царинската управа набави два патролни чамци, чија намена е следење и надзор на границата на Преспанското и Охридското Езеро, како и откривање шверц и криумчарење. Врз основа на положени испити, посебни тимови на царински службеници се стекнаа со дозвола за управување на пловни објекти. Официјална промоција се организира на 14 април, денот на Царинската управа на Република Македонија.

10. Нови униформи и опрема за оперативните единици на Царинската управа

Во септември 2008 година беа промовирани нови царински униформи и техничка опрема за работа на оперативните единици на Царинската управа (бустер - инструмент за мерење на густина на материјалот со кој може да се пронајдат површински сокриени стоки во шуплините од возилата, фиберскоп - инструмент со помош на кој може да се навлезе во шуплините на возилата (прагови, резервоари и др), ласерски мерач на далечина, пејцери за откривање на радијација и разна друга софистицирана опрема за откривање на скриена стока.

11. Зголемен возниот парк на оперативните тимови на Царинската управа

На 24 ноември 2008 година амбасадорот на САД во Македонија, министерот за финансии и директорот на Царинската управа потпишаа договор за донација од страна на Владата на САД. Истиот ден свечено беа примопредадени девет теренски LADA Niva возила, опрема за откривање на нелегални активности и компјутери во вкупна вредност од 280,000 УСД.

12. Набавено модерно лично вооружување на специјалните единици на Царинската управа

Во 2008 година е набавено модерно лично вооружување за заштита на царинските службеници во специјалните единици на Царинската управа при вршење на работните обврски. Царинската управа донесе и **Упатство за начинот на чување и употреба на огнено оружје во Царинската управа**, со кое се уредува начинот и условите на задолжување и чување на огненото оружје, како и за неговата употреба и раздолжување, посебно на муницијата.

13. Набавени нови царински кучиња

Царинската управа набави 4 царински кучиња. Со цел обезбедување системско чување, дресура и употреба, Царинската управа донесе и **Упатство за чување, обучување и користење на царински кучиња за откривање дроги, психотропни супстанции и прекурзори**.

14. Воведен Интернет радио комуникациски систем

Царинската управа набави и стави во функција интернет радиокомуникациски систем. Со цел обезбедување правилно постапување и ракување, Царинската управа подготви **Упатство за работа со радиокомуникацискиот систем**.

15. На оперативните единици на Царинската управа им е обезбеден далечински пристап кон ИТ системите на Царинската управа

Со цел зголемување на капацитетот за откривање и спречување обиди за шверц и криумчарење, на оперативните единици на Царинската управа им е овозможен далечински безжичен пристап кон ИТ системите на Царинската управа.

16. Завршни работи за воведување софтвер за обработка на разузнавачки информации

Во соработка со Crown Agents, во тек се завршни работи за пуштање во функција на апликацијата **TRIPS** за обработка на разузнавачки информации, заплени, прекршоци, претреси и податоци од претреси. Спроведени се почетните обуки за администратори и корисници на апликацијата и извршено е иницијалното тестирање.

17. Унапреден системот за контрола базиран на анализа на ризик

Царинската управа донесе **Упатство за вршење на селективни контроли во царинското работење** со кое се уредува селективниот пристап, базиран врз анализа на ризик, при спроведување на царинските контроли. Целта е зголемување на ефикасноста од контролите при минимално попречување на нормалното одвивање на царинските постапки.

18. Поставени квантитативни цели на царинските испостави за контрола и спречување нелегална трговија

Царинската управа донесе **Упатство за поставување и следење на**

минимални квантитативни цели за спречување нелегална трговија и за олеснување на трговијата, базирани на анализа на ризик. Управувањето со ризик има за цел ефикасна и ефективна селекција на царинските пратки каде постои повисок ризик дека не се во согласност со законските прописи и насочување на расположивите ресурси кон овие пратки, а на трговијата каде не постои ризик да ѝ овозможи слободен проток со минимум задржување. Врз основа на Упатството, за секоја царинска испостава се поставени квантитативни таргети во 2009 година.

19. Унапреден системот на Царинската управа за работа со информатори

Царинската управа донесе **Упатство за работа со информатори** со кое се уредуваат мерките за безбедна работа со лицата што даваат информации (информатори) и нивна заштита, стандардниот пристап при нивната идентификација, припрема и управување со цел обезбедување на постојан проток на квалитетни информации, како и процедурите за прибирање и чување на информации од информаторите и условите за давање надомест.

20. Уредено работењето на Одделението за координација и комуникација (ОКК)

Царинската управа донесе **Упатство за работа на Одделението за координација и комуникација со кое се уредува начинот на работата на ОКК** кое работи 24 часа секој ден (24/7), а чија основна задача е прием на информации, првична анализа, проценка и нивно процесирање, давање логистичка поддршка на царинските работници на терен и во царинските испостави, како и управување со видеонадзорот и системот за следење на возилата на Царинската управа (GPS).

21. Развој на научно-истражувачкиот проект RACWEB

Царинската управа продолжи со учество во научно-истражувачкиот проект RACWEB финансиран и под покровителство на FP6 програмата (Европска Комисија D6 - информатичко општество). Целта на проектот е зголемување на ефикасноста и транспарентноста при утврдувањето на ризиците во царинските постапки, преку дефинирање и усвојување на техники и развој на напредни WEB базирани информатички сервиси, во царинските администрации на ЕУ и земјите од Западен Балкан. Проектот е во фаза на интеграција, поставување и тестирање на изготвеното решение/алатка и заокружување на научно истражувачките сознанија при користење на наведените техники.

22. Организирано постапувањето при откривање на нелегален пренос на девизи

Царинската управа во 2008 година вовеле **софтвер за евидентирање податоци за внесување во и изнесување од Република Македонија девизи и автоматско преземање на податоците од страна на Управата за спречување перење на пари**. Царинската управа донесе и **Прирачник за користење на апликација за евиденција на внесување и изнесување девизи**, како и **Упатство за примена на законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам** со кое се уредува начинот на евидентирање на внесени и изнесени готови пари и хартии од вредност преку царинската линија на Република Македонија.

23. Активна партиципација во Националниот координативен центар

Царинската управа непосредно, со свој офицер за врски, работи во Националниот координативен центар, како дел од Интегрираното гранично управување. Офицерот за врски на Царинската управа кој има целосен пристап кон базите на податоци на Царинската управа и системот за видеонадзор, како и постојана комуникација со ОКК.

24. Ратификувана Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Словачка за соработка и взаемна помош по царински прашања (01.08.2008 година)

Спогодбата има за цел унапредување на соработката во откривање на нелегална трговија и економски криминал, како и за размена на знаење и искуства за олеснување на трговијата и транспортот.

25. Продолжена соработката со ЈТИ во областа на спречувањето на нелегална трговија со тутун и тутунски производи

Во насока на продолжување на соработката со бизнис заедницата Царинската управа потпиша **Анекс на Меморандумот за соработка со тутунска компанија Japan Tobacco International**, со кој е предвидено продолжување на соработката за уште една година.

26. Целосно функционален пребарувач на вести

Пребарувачот на вести се користи за добивање пакет на медиумски информации поврзани со царинското работење. Овој пакет на медиумски информации се дистрибуира и на сите служби во Царинската управа и во 2008 година се објавени 70 изданија.

27. Продолжена соработка на полето на борбата против криминалот со меѓународни институции

Во 2008 година интензивирана е соработка на Царинската управа со СЕКИ центарот во Букурешт, особено во делот на учество на сите меѓународни операции и размена на информации за заплени, како и други разузнавачки информации.

28. Втора фаза за усогласување со рамката на стандарди на СЦО за контрола и олеснување на меѓународната трговија

Во јуни 2007 година беше спроведена дијагностичка мисија на СЦО за усогласеноста на Царинската управа на Република Македонија со рамката на стандарди за олеснување на трговијата, чиј извештај беше усвоен од СЦО во ноември 2007 година. Има најави од СЦО дека втората дијагностичка мисија за припрема на план за реализација на препораките од првата дијагностичка мисија, ќе се реализира во втората половина на 2009 година.

29. Завршена прва фаза од Пилот проектот за прекугранично олеснување на трговијата помеѓу Република Бугарија, Република Србија и Република Македонија

Во рамки на Пилот проектот за прекугранично олеснување на трговијата помеѓу Република Македонија, Република Бугарија и Република Србија, извршена е демонстрација на ИТ технологијата и софтверот за електронска размена на податоци во реално време. Беше прикажано како царината, граничната полиција и другите институции надлежни за гранична контрола може да примаат електронски документи и податоци од компаниите, да ги

разменуваат помеѓу себе и да ги разменуваат со граничните институции на соседните држави вклучени во проектот. Во следната фаза, проектот треба да даде препораки за забрзување на постапките за увоз, извоз и транзит помеѓу државите кои се опфатени, со што ќе се овозможи поефикасна соработка во регионот, преку електронска размена на податоци за пратките и нивно користење за потребите на анализа на ризик и разузнавање. Проектот е отворен и неизвесен.

30. Подготвен електронски Интегриран Информативен Систем (ИИС) на Царинската управа

Кон крајот на 2008 година завршена е изработката на првата фаза од ИИС на Царинската управа. Во почетокот на јануари оваа година Царинската управа започна со имплементација на подготвениот систем за архивирање на документи и управување со работните процеси. Целта на овој проект, кој е во фаза на пилот тестирање, е воспоставување на систем за управување со документи (еДМС) во Царинската управа и материјално финансиско работење. Првата фаза треба да стане целосно оперативна до 15.04.2009 година. Врз основа на пропишаните методологии, процедури и регулативи, работата со документите во (ИИС) опфаќа: прием на документи, формирање на предмети во Царинската управа, обработка на предмети и документите, верификација на предметите и документите, проследување на документите и архивирање на документите во дигитална форма. Царинската управа подготви (донесено во 2009 година) **Упатство за начинот на работа со електронскиот систем за управување со документи**, со кое се пропишува начинот на работа и движење на документите во организационите единици на Царинската управа преку електронскиот систем за управување со документи, доставување на оригиналните документи до организационите единици, како и обврските и надлежностите на вработените. Во подготовка е техничка спецификација за втората фаза на ИИС.

31. Воспоставен електронски систем за евиденција на работното време

Покрај воспоставениот електронски систем за евиденција на работното време, Царинската управа подготви (донесено во 2009 година) и **Упатство за користење на системот за евиденција и контрола на работното време и пристап во просториите на Царинската управа**, со кое се пропишува начинот и постапката за евиденција на работно време во Царинската управа, изгледот на картичката за евиденција на работното време, обврските на вработените и раководителите и надлежностите за постапување со цел правилно евидентирање на работното време, контрола на користењето на работното време од страна на вработените и контрола на пристапот во просториите на Царинската управа. Во постапка е набавка на магнетни брави за контрола на пристапот до и движењето во просториите на Царинската управа.

32. Воспоставен систем за глобално позиционирање (GPS)

GPS има за цел да го следи, анализира и координира движењето на возилата сопственост на Царинска управа во реално време. Воспоставен е систем на диспечери кои го администрираат GPS, со цел контрола на наменската и ефикасна употреба на возниот парк на Царинската управа. Подготвено е Упатство за користење на GPS (донесено во 2009 година).

- 33. Уредена постапката за привремено задржување и одземање на стока**
Царинската управа донесе Упатство за начинот на постапување со привремено задржани, одземени и стоки отстапени во корист на државата, со кое се уредува начинот на постапување со привремено и конечно одземени стоки и стоки отстапени во корист на државата, нивно евидентирање, сместување и чување, предавање, продажба и распределба на средствата остварени со продажбата.
- 34. Воспоставен систем за планирање и извршување на буџетот на Царинската управа, набавките и инвестициите**
Царинската управа донесе Упатство за подготвување и извршување на Финансискиот план, планот за инвестиции и планот за набавки на Царинската управа со кое се уредува организацијата, надлежностите, постапките, документите и информациите за изработка на финансискиот план, планот на инвестиции и планот на набавки на Царинската управа, нивната форма, содржина и начин на следење на реализацијата, а со цел воспоставување услови за навремено и правилно обезбедување финансиски и материјални средства за извршување на функциите на Царинската управа.
- 35. Уреден начинот на вршење набавки**
Царинската управа донесе Упатството за вршење набавки со кое се уредува начинот и постапката за вршење набавки на стока, услуги и работи, доделувањето на договори за јавни набавки, протоколот на документи при вршење на набавки, како и нивниот прием, евидентирање, чување и издавање во употреба на организационите единици во Царинската управа.
- 36. Уреден начинот на вршење на службени патувања**
Царинската управа донесе Упатство за начинот и постапката за одобрување службени патувања (присуство на состаноци, работни посети, учество на семинари, курсеви, симпозиуми) и исплата на надоместок за патни, дневни и други трошоци за службени патувања.
- 37. Уреден начинот на вршење прекувремена работа**
Царинската управа донесе Упатство за начинот на остварување прекувремена работа во Царинската управа, со кое се уредува начинот, причините и надлежностите за утврдување потреба од прекувремена работа, како и начинот на потврдување, информирање и контрола на завршена прекувремена работа.
- 38. Уреден начинот на ликвидирање на финансиски документи и начинот на вршење финансиска контрола**
Царинската управа донесе Упатство за начинот на ликвидирање финансиски документи, со кое се уредуваат начинот и надлежностите за ликвидирање и постапување со финансиските документи за извршени набавки на стоки, услуги и работи во Царинската управа.
- 39. Зајакнат капацитет на Одделението за внатрешна ревизија**
Имајќи го предвид големиот број на донесени интерни процедури за работа и потребата од систематски и перманентен надзор дали и како истите се применуваат, бројот на извршители во Одделението за внатрешна ревизија е зголемен на 3 лица, а во постапка е ангажирање на уште 2 ревизори. Во 2008 година извршени се 11 ревизии (9 во 2007 година) за кои се изготвени

извештаи со кои на ревидираните организациони делови им се предложи 40 препораки за подобрување на работењето.

40. Уреден начинот на работа со архивската граѓа и документираниот материјал

Царинската управа донесе Упатство за начинот и техниката за постапување со документираниот материјал и архивската граѓа во канцелариското и архивското работење, кое има за цел ажурно, точно и навремено доставување на документите, избегнување губење документи и штети, како и олеснување на пребарувањето во истата.

41. Донесен Акционен план за работа на Царинската управа за 2009 година

Акциониот план е донесен во согласност со Стратегијата за развој на Царинската управа за периодот 2008 – 2010. Приоритетите на Царинската управа се преточени во пет стратешки цели:

- правна рамка – хармонизирање со европската регулатива,
- ефикасна наплата на увозни давачки и спроведување на мерките на трговската политика,
- заштита на граѓаните и борба против организираниот криминал,
- ефективна примена на ИКТ технологии,
- осовременување на царинската служба и засилување на соработката.

42. Прво место за Царинската управа за добро управување

Во рамки на проектот Проценка на потенцијалот за добро управување во Македонија на Фондацијата институт отворено општество Македонија, на 03.07.2008 година на Царинската управа и официјално ѝ беше доделено признание за добро управување, врз основа на изборот извршен на 27 март 2008 година. Критериуми за избор на конкурсот беа оценката на степенот на професионалност, ефикасност, стручност и обука на администрацијата, вработување на администрацијата, владеење на правото, транспарентност, отчетност, јавни набавки, финансиски менаџмент и контрола, а Царинската управа беше избрана во категоријата на органи на државна управа.

43. Иницијатива на Царинската управа за добивање сертификат за усогласеност со ISO 9001:2000 стандард

Исполнувањето на условите по ISO 9001 е започнат процес во Царинската управа кој треба да има своја завршница со сертификација од страна на акредитационо тело. Овој процес се состои од активности кои Царинската управа ги реализира во рамките на своето работење: воспоставува процедури кои ги покриваат клучните процеси во областа на царинското работење, контролни процеси за осигурување на ефикасност, чување на потребни податоци, подобрување на услугите со корективни активности каде е потребно, редовна контрола врз поединечни процеси и создава услови за постојан развој.

44. Координативни состаноци на донаторите на Царинската управа

Во јуни 2008 и декември 2008 година беа организирани третиот, односно четвртиот донаторски координативен состанок во областа на царинското работење. На состаноците присуствуваа постојните и потенцијалните донатори кои придонесуваат за реформите во Царинската управа.

1. Во Царинската управа е поставена платформата на СЦО за електронско учење

Мисија на СЦО ја инсталираше нивната платформа за електронско учење (e-learning) во Царинската управа. Извршена е обука на вработените за нејзино користење и изработен е план за инсталирање на модулите и системот во согласност со Стратегијата за обуки и стручно усовршување на царинските работници и Акциониот план и Годишната програма за обуки. На македонски јазик се преведени модулите за гранични контроли, интегритет, SAFE Програмата и измените на хармонизициониот систем.

2. Во јули 2008 година започна објавување на месечно списание “Царина”

Во списанието се објавуваат новини во царинското работење и податоци за областите кои се интересни за пошироката трговска и бизнис заедница. Весникот “Царина” се издава со цел зголемување на ефикасноста и транспарентноста во работењето на Царинската управа, запознавање на деловната заедницата со тековните и планираните активности во царинското работење, објавување на информации за потребите на сите вработени на Царинската управа.

3. Воспоставена царинска библиотека

Во март 2008 година воспоставена е царинска библиотека. Царинската библиотека претставува инструмент преку кој сите вработени во Царинската управа имаат пристап до сите материјали (печатени, аудио и видео) со кои располага Централната управа, а кои се добиени по различни основи (купување, донација, сопствено издаваштво или преку учество на меѓународни активности). Преку развојот на библиотеката ќе се изврши колекционирање и запишување на сите материјали, нивно систематско класифицирање и евидентирање според областа за која се однесуваат, како и посојано ажурирање на библиотечниот фонд. Списокот на книги, публикации, видео и аудио материјали е објавен на интранет страната на Царинската управа и е достапен за користење од страна сите вработени. Списокот на библиотечниот фонд ќе биде постојано ажуриран и дополнуван согласно приливот на нови содржини.

4. Новопримените царински службеници полагаат свечена заклетва

На 06 ноември 2008 година, за прв пат по донесување на Законот за царинска управа, 32 царински службеници вработени во 2007 година, по успешно завршување на пробната работа и стручната обука, дадоа заклетва со која се обврзуваат на почитување на Уставот и законите на Република Македонија, правилна примена на царинските прописи, почитување на одредбите од Кодексот за однесување и правилата за ред и дисциплина на Царинската управа, како и на професионално, стручно, чесно, одговорно извршување на своите работни обврски.

5. Изедначен статусот на државните со царинските службеници

Дел од работните места во Царинската управа имаа статус на државен службеник со нерамноправни права со царинските службеници и платата, иако ги задоволуваа условите и карактеристиките на работните места со статус на царински службеник. Со измена на Правилникот за систематизација на работните места во Царинската управа изедначен е статусот на државните и царинските службеници во Царинската управа.

6. Зголемени платите на царинските службеници за 40%

Покрај зголемувањето за 10% кон крајот на 2007 година, во август 2008 година е реализирана законска основа за зголемување на платата на царинските службеници за 30%, а во септември 2008 година, во рамки на генералното зголемување на платите на буџетските корисници, платите на царинските службеници се зголемени за дополнителни 10%. Кумулативно, за една година платите на царинските службеници се зголемени за над 55%.

7. Во завршна фаза се активности за обезбедување бенифициран стаж за царинските службеници

Законот за Царинска управа содржи правна рамка за бенифициран стаж на царинските службеници. Согласно законските барања, овластена агенција изврши снимање и анализа и подготви елаборат за можниот бенифициран стаж за одделни работни места. Во тек е постапка на анализа и одобрување на елаборатот од страна на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување и Министерството за труд и социјална политика.

8. Донесени правила и критериуми за избор на најдобра гранична и внатрешна царинска испостава

Со цел јакнење на интегритетот на царинските службеници, Царинската управа донесе правила и критериуми за избор на најдобра гранична и внатрешна царинска испостава по квартали. Првиот избор на транспарентна основа е извршен за кварталот јуни – септември 2008 година, а потоа и за кварталот октомври – декември 2008 година. Изборот се објавува на интернет и интранет страната. До крајот на 2008 година вработените во селектираните најдобри царински испостави се наградуваа со бонус во висина од една плата.

9. Реализирана Програмата за обуки во Царинската управа 2008

Според годишната Програма за обуки, во 2008 година се реализирани 213 (171 во 2007 година) активности во вид на обуки, семинари, работилници и презентации. На нив присуствувале 3,418 учесници (2,322 во 2007 година) од Царинската управа. Во просек, секој вработен во Царинската управа во 2008 година има добиено просечно 58 часа или 4 дена обука и стручно оспособување.

10. Реализирани планираните обуки и тренинзи во рамки на соработка со Даночната и царинската управа на Кралството Холандија

Во јуни и декември 2008 година се одржаа четвртиот и петтиот состанок на Управниот комитет. Посебно внимание беше посветено на проектите за јакнење на контролната и ревизорската функција на царината, примена на поедноставените царински постапки, царинска вредност и потекло на стоките.

11. Застој во активностите за организирање регионален тренинг центар на СЦО во Република Македонија

Економскиот факултет во Скопје и СЦО потпишаа Меморандум за соработка, а со поддршка од Владата на Република Македонија, до СЦО е доставена иницијативата. Во тек е подготовка на елаборат за организацијата и работата на регионалниот тренинг центар. Се очекува дефинитивната одлука на СЦО.

Во октомври 2008 година директорот на Царинската управа во Брисел оствари средба со Генералниот секретар на СЦО, Кунио Микурија. На состанокот беше побарано интензивирање на активностите околу продолжување на втората фаза од Рамката на стандарди за олеснување и безбедност на меѓународната трговија и примена на препораките од Колумбус 2 Програмата. Царинската управа ја потврди заложбата за отварање на Регионален тренинг центар на СЦО во Република Македонија.

12. Со средства од Програмата CARDS 2005 набавена е и ставена во функција опрема за симултан превод, како и сметачка опрема

Опремата е во функција на зголемување на ефикасноста од спроведувањето на обуките и другите видови стручно оспособување на царинските службеници.

13. Второ место на 14-от светски турнир во мал фудбал на униформирани лица

Во периодот од 24 до 28 ноември 2008 година, во Ломел – Белгија се одржа 14-от светски турнир во мал фудбал на униформирани лица, на кој Царинската управа на Република Македонија го освои второто место.

14. Донесени се Правила за ред и дисциплина во Царинската управа

Царинската управа донесе **Правила со кои се пропишува редот и дисциплината во Царинската управа**. Вработените во Царинската управа се должни да ги познаваат, применуваат и почитуваат одредбите на овие Правила.

15. Донесен нов Акционен план за спречување на корупцијата во Царинската управа

Во соработка со Crown Agents, Царинската управа донесе нов **Акционен план за спречување на корупцијата** кој има за цел унапредување на системот за превентивно делување и сузбивање на корупција во Царинската управа. Истиот е усогласен со препораките од Државната програма за превенција и репресија на корупцијата, како и законските обврски и принципи што произлегуваат од меѓународните конвенции.

16. Уреден начинот на работа на Секторот за професионална одговорност

Царинската управа донесе **Упатството со кое се уредува начинот на постапување на инспекторите во Секторот за професионална одговорност** во врска со:

- откривањето и утврдувањето на појави на незаконско постапување на царинските службеници во вршење на царинските работи,
- овластувањата на службените лица во вршење на посебните должности и овластувања,
- вршењето контрола на почитувањето на прописите и квалитетот на работењето во службата,
- евиденцијата, посебната заштита и одговорноста на работниците во Секторот за професионална одговорност при извршувањето на нивните работни задачи и задолженија.

17. Царинската управа ги презеде анкетните листови на своите вработени од Државната комисија за спречување на корупцијата

Царинската управа презеде од Државната комисија за спречување на корупција 812 анкетни листови за имотната состојба на царинските

Службеници, а согласно Законот за спречување на корупцијата, според кој, обврската за прибирање, евидентирање и чување на анкетните листови за службените лица е на органот во кој е вработено службеното лице. Спроведувањето на оваа обврска е предвидена и во договорите за вработување каде што е наведено дека царинските службеници се обврзани да достават нови анкетни листови при секое нивно унапредување. Во тек се активности за воспоставување на електронска евиденција за податоците од анкетните листови со строго ограничен пристап. Евиденција за податоците од анкетните листови ќе содржи податоци за 1.130 вработени во Царинската управа.

18. Поставен интерен контролен систем

Во март 2007 година Царинската управа донесе **Упатство за интерен контролен систем** со кое се утврдуваат интерните контролни цели, начинот на идентификација, анализа и вреднување на ризиците, како и интерните контролни процедури и улогата на раководството и вработените во Царинската управа. Интерниот контролен систем на Царинската управа е дефиниран како континуиран процес кој ги вклучува сите видови на финансиски и други контроли кои треба да обезбедат услови за исполнување на утврдените цели и задачи, економична и ефикасна употреба на ресурсите, адекватна контрола на ризиците и безбедно чување на средствата, веродостојност и интегритет на финансиските и менаџерските информации и усогласување со законите и регулативите, како и со политиките, плановите, и другите внатрешни правила и процедури. Следат обуки за имплементација.

1. Изменет и дополнет Законот за трговија

Со измените и дополнување на Законот за трговија елиминирана е од предцаринска постапка потврдата за извршен преглед и евидентирање на пропратната техничка документација – Атест од Институтот за стандардизација за стока за која истиот е предвиден со Одлуката за распоредување на стоки на форми на извоз и увоз. Исто така, со измените на Законот за трговија е предвидено при увоз на стока наменета за малопродажба, истата да не мора да има соодветна декларација и упатство за употреба на оригиналната амбалажа за да биде оцаринета. Со оваа измена се овозможува царинските органи да одобруваат увоз без да бараат приложување на записник од Државниот пазарен инспекторат, туку инспекторатот ќе ја врши контролата кога стоката ќе биде пуштена во малопродажба, односно во внатрешен пазар.

2. Минималниот износ на ефективни странски пари и хартии од вредност кој може слободно да се внесува и изнесува во/од Република Македонија приближен кон стандардите на земјите членки на ЕУ и изедначен за резидентите и нерезидентите

Изменета е Одлуката на Владата на Република Македонија за условите и висината на износот на ефективни странски пари и чекови кои можат да се внесуваат или изнесуваат од Република Македонија, која почна да се применува од 12.06.2008 година. Минималниот износ на ефективни странски пари и хартии од вредност кој може да се внесува и изнесува во/од Република Македонија без обрска за пријавување на царинските органи е зголемен од 2.000 на 10.000 евра и усогласен со барањата за известување согласно Законот за спречување перење на пари и изедначен за домашни и странски лица. Царинската управа има воспоставено електронски систем за известување на Управата за спречување перење на пари за пријавените внесувања и изнесувања ефективни странски пари и хартии од вредност. Со измените ќе се избегнат голем број на случаи на девизни прекршоци кои се прават од недоволно познавање на законите. Царинската управа врз основа на разузнавачки информации, анализа на ризик и контрола на трговски друштва, таргетира и контролира нелегален пренос на ефективни странски пари и хартии од вредност поврзани со нелегална трговија и перење пари. Во извештајниот период во 43 акции се заплени 998.066 евра (извештај на СЦО).

3. Елиминирани надоместоци за царинска придружба и за складирање стока во царински склад

Со измени на Правилникот за видот и износот на царинските надоместоци за направени услуги во царинската постапка, укинати се надоместоците за царинска придружба и за складирање во склад на царинскиот орган. Со примената на овие измени се намалуваат трошоците за увоз некои видови на акцизна стока.

4. Ослободени од акциза патничките автомобили добиени како подарок од странски донатори, а се наменети за државните органи, општините, градот Скопје и јавните установи

Царинската управа донесе измени на Упатството за примена на Законот за акцизи во царинското работење. Со измените е олеснета постапката за пренесување на сопственоста на автомобилите донирани пред сè од телата на ЕУ.

5. Елиминиран надоместокот за користење услуги на царинскиот информативен систем

Од 01.01.2008 година се укинати надоместоците за користење на царинскиот информативен систем (фиксен надоместок за пристапување и варијабилен за користење на системот).

6. Елиминиран надоместокот за вагање и намален надоместокот за користење на државните царински терминали на граничните премини за патен сообраќај

ЈП за управување со станбен и деловен простор наплатуваше околу 1.600 денари надоместок за 72 часовен престој на царинските терминали и вагање (за странски возила надоместокот беше повисок). Со преземање на надлежностите за управување со објектите на граничните премини за патен сообраќај од страна на Царинската управа, министерот за финансии донесе измени на **Правилникот за висината на надоместоците за извршените услуги и почетната висина на закупнината на деловниот и рекламниот простор на граничните премини** со кои е предвидена наплата на само еден надоместок и тоа за влез на возила и користење на терминалот, во износ од 1.000 денари.

7. Вредноста на предмети од некомерцијална природа која може да се увезе без плаќање увозни давачки зголемена од 45 на 175 евра

Изменета е Уредбата за поблиските критериуми и начинот на спроведување на ослободувањето од плаќање на увозни давачки, како и вредноста, количината и видот или намената на стоката која може да се ослободи од плаќање на увозни давачки. Согласно овие измени, домашните патници при враќање од странство се ослободени од плаќање на царина за предмети од некомерцијална природа во вредност од 175 евра во денарска противвредност, наместо 45 евра како што беше претходно, со што истовремено е постигната усогласеност со стандардите на земјите членки на ЕУ.

8. Комуникација со бизнис заедницата

Остварени билатерални и мултилатерални средби со над 300 економски оператори и нивни здруженија и асоцијации, во повеќе градови во Република Македонија, на кои се презентирани актуелните и идните активности на Царинската управа во врска со олеснувањето на увозот и извозот на стоки, во и од царинското подрачје на Република Македонија. Во истата насока, претставниците на бизнис заедницата ги истакнаа проблемите со кои се соочуваат при спроведувањето на царинските формалности и дадоа свои сугестии за решавање односно надминувањето на истите.

9. Подготвен електронски систем за управување со постапките на увоз за облагородување

Софтверот обезбедува еднообразна електронска евиденцијата на имателите на одобренија за увоз за облагородување и врши следење на нивните банкарски гаранции. Сеуште не е во функција. Во тек е набавка на лиценци за поддршка на системот, по што следи негово бесплатно инсталирање кај имателите на одобренија, како и обука за негово користење на сите негови корисници.

10. Подготвен Водич за царинење на стоки 2009

Водичот е бесплатно достапен на интернет страната на Царинската управа. Има за цел олеснување на царинската постапка на царинските работници како и на останатите учесници во меѓународната трговија. Покрај МФН царински стапки, во него се инкорпорирани и преференцијалните стапки согласно договорите за слободна трговија, ДДВ, акциза и пропишаните нетарифни мерки.

11. Подготовки за децентрализирана продажба на образец ЕУР-1

Продажбата на обрасци ЕУР-1 се врши само во Централната управа во Скопје. Економските оператори мораат да доаѓаат во Скопје за да купат обрасци за обезбедување доказ за преференцијално потекло. Во 2008 година започнаа организациски и софтверски подготовки кои ќе овозможат продажба на овие обрасци и во сите царинарници во Република Македонија.

12. Критериумите за намалување на гаранцијата за потенцијален царински долг прилагодени кон условите на македонската економија

Царинската управа донесе измена на Упатството за оценување на критериумите за висината на износот на општата гаранција, со кое се врши намалување на потребниот минимален капитал на барателот, потребен за исполнување на еден од критериумите за доверливост и финансиска стабилност, од 1 милион евра на триста илјади евра во денарска противвредност. Во тек е и припрема на измени според кои задолжителниот извештај за ревизија на финансиските извештаи се сведува само на економските оператори кои таква обврска имаат согласно Законот за трговски друштва. Овие измени имаат за цел олеснување на работата и намалување на трошоците посебно на компаниите иматели на одобренија за увоз за облагородување.

13. Извршено мерење на времето за спроведување на увоз и извоз со системот на СЦО

Во септември 2008 година Царинската управа спроведе студија за мерење на времето на минување на транспортните средства на 5 гранични премини. Мерењето на просечното време на минување на граничните премини е извршено со користење на софтверот за мерење на времето изработен од СЦО, со што Република Македонија се вклучи меѓу првите земји што го спроведе ова испитување. Резултатите од студијата беа многу корисни за донесување на мерки за подобрување на ефикасноста на граничните премини во Република Македонија и соработката со другите служби.

14. Овозможено 24 часовно спроведување на царинските постапки на граничните премини кои располагаат со соодветна инфраструктура

На граничните премини Богородица и Меџитлија (грчко-македонска граница) извозното царинење се врши 24 часа на самата граница, без никакви трошоци за превозниците. На граничните премини Богородица (грчко-македонска граница), Ново село, Делчево и Деве Баир (бугарско-македонска граница) и Блаце (косовско-македонска граница) увозно извозната постапка се спроведува 24 часа. Проблем е несоодветната присутност на инспекциските органи (ветеринарна и фитосанитарна инспекција) и на овластени царински застапници. Придобивки за економските оператори: 1) елиминарана потреба и трошоци од транзитна царинска декларација, 2) елиминирана потреба и трошоци за ангажирање на банкарска гаранција, 3) елиминирана потреба од

IV. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ТРГОВИЈАТА И ТРАНСПОРТОТ

двојно плаќање административни такси, 4) елиминирана потреба од двоен престој и плаќање надоместоци за терминалски услуги, 5) зголемен капацитет за планирање на бизнис циклусот.

15. Промени на Царински испостави

Во 2008 година е затворена царинската испостава Волково, а нејзините надлежности се пренесени на царинска испостава Трубарево. Врз основа на спроведени постапки за прибирање понуди, склучени се договори за услуги за користење простор за царински надзор во Царинска испостава Терминал Увоз (Фершпед), Царинска испостава Терминал извоз (Дени Интернационал, наместо Скопски Пазар), Царинска испостава Велес (Макоил, наместо Брако), Царинска испостава Штип (Брилијант), Царинска испостава Битола (Макошпед), Царинска испостава Тетово (Тетекс), Царинска испостава Струмица (ЕТА). Нерегулирани останаа царинска испостава Кавадарци, Куманово, Прилеп и Охрид.

16. Застој во имплементацијата на TTFSE II во делот на подобрување на патничкиот граничен премин Блаце кон Косово

Припремена е целокупна документација за активирање на тендер за набавка услуга за изградба на граничниот премин Блаце. Проблем е нерешениот имотно правен статус на дел од земјиштето.

17. Лиценцирање

И во 2008 година економските оператори најголем интерес имаа за одобрености за увоз за облагородување.

Интересот на фирмите за барање одобрености за поедноставени царински постапки и натаму е на несоодветно ниско ниво. Од друга страна, во 2008 година значително е зголемен интересот за добивање задолжителна тарифна информација. Во 2008 година Царинската управа започна со систематско следење и контрола на работата на имателите на одобрености за вршење работи на царинско застапување, како резултат на што, на 3 компании им е одземено одобрението поради констатирани неправилности.

Вид на одобрение	Број на издадени одобрености	
	2008	2007
Царинско застапување	25	22
Постапки со економски ефект	213	226
Овластен примач	9	8
Локално царинење	32	27
Овластен извозник	8	1
Задолжителна царинска информација	174	99

18. Обем на работа

Во 2008 година се процесирани вкупно 468 илјади царински декларации, што е за 11,2% повеќе во однос на 2007 година. Во рамки на вкупно процесирани царински декларации, обработени се 269 илјади увозни царински декларации, што е за 9% повеќе во однос на 2007 година кога беа процесирани 253 илјади увозни царински декларации. Во 2008 година се процесирани 200 илјади извозни царински декларации, што е за 17% повеќе во однос на 2007 година. Во 2008 година не се случија битни промени во обработените декларации ниту во патниот, железничкиот, поштенскиот и авио транспортот. Во 2008 година границите на Република Македонија ги поминаа 666 илјади товарни моторни возила, што е за 5% повеќе во однос на 2007 година.

1. Уреден начинот на објавување содржини на интернет страницата и интранет порталот

Донесено е Упатство за начинот и постапката на објавување содржини на интернет страницата и интранет порталот на Царинската управа, кое има за цел натамошно унапредување на информирањето на царинските службеници, корисниците на услугите и учесниците во царинските постапки.

2. Уреден начинот на пристап до информатичките системи

Донесено е Упатство за начинот и условите за пристап во информатичко комуникацискиот систем на Царинската управа, со кое се уредува начинот, постапката, надлежностите и одговорностите за отварање и затварање на кориснички пристап за внатрешни и надворешни субјекти, како и ниво на привилегии во информативниот систем Царинската управа (МАКЦИС), начинот на неговото користење, точност и доверливост на информациите.

3. Донесено Упатство за постапување со пополнетите формулари од граѓанскиот дневник на Царинската управа

Со Упатството се уредува поставувањето на сандачињата за граѓанскиот дневник, постапувањето со пополнетите формулари, како и објавувањето на граѓанскиот дневник на интернет страната на Царинската управа.

4. Соработка со образовните институции

Врз основа на Спогодбата за долгорочна соработка помеѓу Царинската управа и Факултетот за туризам и угостителство, царина и шпедиција - Охрид, во јули 2008 беше организирана летна пракса за редовни студенти од студиската програма за царина и шпедиција. Практичната настава ја завршија вкупно 39 редовни студенти распоредени во 14 царински испостави за стоково царинење. Во соработка со Економскиот факултет во Скопје на практична работа во организационите единици на Царинската управа беа распоредени 10 студенти. Со практичната работа студентите поблиску се запознаа со надлежностите и делокругот на работа на Царинската управа.

5. На официјалната интернет страница на Царинската управа во 2008 година се објавени 700 информации на македонски, англиски и албански

Со цел зголемување на транспарентноста во информирањето на вработените и пошироката јавност, во 2008 година на интранет порталот на Царинската управа се објавени 220 информации, додека на официјалната интернет страница се објавени 700 информации на македонски, англиски и албански јазик. Во 2008 година на интернет страната и на интранет порталот на Царинската управа секојдневно се објавуваат предлозите за нови упатства и насоки, со цел да се овозможи пошироката јавност да даде свои мислења и сугестии пред донесувањето на упатствата и насоките со кои подетално се уредува начинот на спроведување на царинските формалности.

6. Отворена царинска телефонска линија

Отворената царинска линија (197) е еден од начините на прибирање на информации за разни неправилности. Истата спаѓа во редот на подобрите системи при што секој повик се регистрира и снима. Во 2008 година регистрирани се 98.859 повици (за 24% повеќе во однос на 2007) или во просек 279 дневно, од кои 498 со корисна содржина. Од нив, 251 се однесуваа за непрофесионално однесување на царинските службеници, а останатите 247 за пријавување обиди за нелегална трговија.

VI. СУЗБИВАЊЕ НА ЗЛОУПОТРЕБАТА НА СЛУЖБЕНА ДОЛЖНОСТ

1. Внатрешни инспекции

Во 2008 година се извршени 46 инспекции во сите организациони единици на Царинската управа (споредено со 33 во 2007 година, односно 22 во 2006 година). Од приложената табела може да се види дека во 2008 година значително внимание е посветено на

Организационен дел	Број на инспекции		
	2008	2007	2006
Централна управа	17	2	
Царинарница Скопје	9	10	16
Царинарница Куманово	2	1	1
Царинарница Штип	8	9	2
Царинарница Битола	5	6	2
Царинарница Гевгелија	5	5	1
Вкупно	46	33	22

регуларноста на работењето во Централната управа, со извршени 17 инспекции, споредено со 2007 година кога се извршени само 2, а посебно 2006 година кога во Централната управа не е извршена ниту една инспекција. Врз основа на наодите од извршените инспекции, се продолжува со внатрешни истраги за испитување постоење дисциплинска одговорност, како и со преземање истражни мерки и истраги против сторители на царински прекршочни и кривични дела.

2. Внатрешни истраги

Во 2008 година се спроведени 140 внатрешни истраги (споредено со 240 во 2007 година), при што, во 70 случаи (споредено со 87 во 2007 година) се констатирани дисциплински повреди и нерегуларности. За разлика од 2007 и 2006 година кога не е спроведена

Организационен дел	Број на истраги		
	2008	2007	2006
Централна управа	20		
Царинарница Скопје	33	65	23
Царинарница Куманово	22	29	17
Царинарница Штип	18	57	7
Царинарница Битола	25	27	14
Царинарница Гевгелија	22	62	10
Вкупно	140	240	71

ниту една внатрешна истрага во Централна управа, во 2008 година се извршени 20 внатрешни истраги во Централната управа.

3. Дисциплински постапки

Во 2008 година поведени се 93 дисциплински постапки против повеќе вработени (89 во 2007 година) за утврдување на одговорност за повреда на работниот ред и дисциплина, врз основа на кои во 46 случаи е изречена дисциплинска мерка престанок на работниот однос, во 35 случаи е изречена дисциплинска мерка парична казна, а во 17 случаи е утврдено дека не постои дисциплинска одговорност. Поради сторени кривични дела, во 2008 година во 4 случаи е донесено решение за суспендирање на царински службеници.

Врз основа на спроведени предистражни постапки, во 2008 година против 122 царински службеници до надлежните јавни обвинителства се поднесени пријави поради основано сомневање за сторено кривично дело злоупотреба на службената положба и овластувања.

За 43 царински службеници кои ја напуштиле Царинската управа, до Државната комисија за спречување на корупцијата се доставени информации со цел да се очекува доставување на анкетен лист од нивна страна.

1. Спречен шверц и привремено задржана стока

Мобилните тимови на Царинската управа во 2008 година извршија детални прегледи на 4,883 товарни моторни возила (4,391 во 2007 година), 908 автобуси (633 во 2007 година), и 5,251 патнички моторни возила (6,378 во 2007 година). Заедно со прегледите на граничните и внатрешните царински испостави, поради констатирани обиди за нелегален увоз или транзит, привремено се задржани значителни количини разна стока.

Покрај превентивниот карактер, мобилните рентгенски скенери имаа голема улога во откривање на нелегална трговија (66 пакетчиња со вкупна тежина од 32 килограми хероин, 1,3 килограми кокаин, 23 пакетчиња од по 500 грама морфиум база, 40.000 евра, 32,5 килограми сребрен накит и 920 грама златен накит, 183 парчиња икони, 2880 литри вино, 11.003 парчиња различни кондиторски производи и др.

Во своите активности за спречување на нелегалната трговија Царинската управува тесно соработува со Граничната полиција, Финансиска полиција, Управата за спречување на перење пари, Управата за јавни приходи, Управа за ветеринарство, Дирекцијата за храна, Дирекцијата за радијациска сигурност и други државни органи. Секојдневно се користат услугите на системите за автоматско превземање на податоците од Централниот регистар за правни лица како и од Централниот депозитар - податоци за плаќање кои ги презема софтверот за наплата.

Во 2008 година Царинската управа координираше и организираше на национално ниво 4 меѓународни операции: 1) SHADOW 3 следење на транспорти со цигари, 2) Hurricane 2 и FAIR PLAY борба против трговија со стока која го повредува право на интелектуална сопственост, 3) ATAMAN, PROTEUS и Drug Stop за борба против трговија со дрога и 4) SEZAM проект за заплена на пари.

Интензивирана е соработка со РИЛО во рамките на СЦО со внесување на податоци во CEN базата на податоци, продолжи соработката со ZKA Балкан Инфо за размена на податоци за заплена на дрога и податоци за потенцијално криумчарење на дрога.

Покарактеристични заплени се:

- **Тутун и тутунски производи:** 10,12 тони ситно сецкан тутун и 946.305 парчиња цигари
- **Алкохолни пијалоци:** 2.800 литри

VII. КОНТРОЛА НА ПРИМЕНАТА НА ЗАКОНИТЕ

- **Храна и прехранбени производи:** 94,7 тони

- **Оружје и муниција:** 15.288 парчиња

- **Декоративна козметика и хигиенски производи:** 237.465 парчиња

- **Текстилни производи, облека и модни додатоци:** 224.515 парчиња

VII. КОНТРОЛА НА ПРИМЕНАТА НА ЗАКОНИТЕ

- Патики и друг вид обувки: 17.756 пара

- Лекови и помошни лековити средства: 125.062 парчиња

- Електрични апарати, компјутери, компјутерска опрема и делови: 156.920 парчиња

- Машини, алати и делови: 38.884 парчиња

VII. КОНТРОЛА НА ПРИМЕНАТА НА ЗАКОНИТЕ

- **Бижутерија и накит:** 472 илјади парчиња

- **Авто делови:** 11.977 парчиња

- **Очила за сонце и очила со диоптрија:** 7.555 парчиња

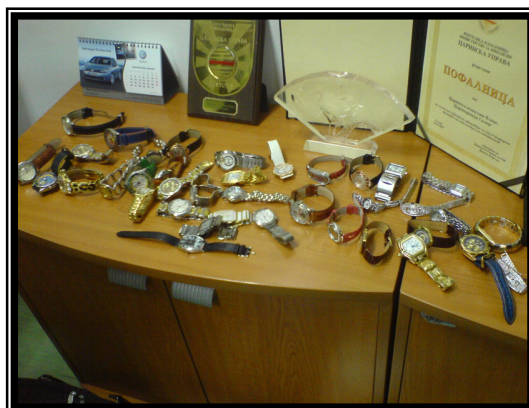

- **Детски играчки:** 7.280 парчиња

VII. КОНТРОЛА НА ПРИМЕНАТА НА ЗАКОНИТЕ

- Рачни часовници: 944 парчиња

- Украси, кујнски прибор и елементи за домаќинство: 181.991 парчиња
- Чанти, ремени, паричници и патнички куфери: 11.512 парчиња
- Ткаенина, кожи и теписи: 28.111 м²
- Цвеќе и садници: 13.100 парчиња
- Мебел: 5.370 парчиња
- Злато и златен накит: 1.402 грама
- Археолошки и етнолошки предмети: 22 парчиња од 19 и 20 век

За правно завршната заплнета стока (поминати сите управни и судски постапки), Царинската управа во 2008 година спроведе 9 јавни лицитации за продажба, 16 објави за продажби по пат на прибирање на понуди и 2 продажби со непосредна спогодба, при што е продадена стока во вкупна вредност од околу еден милион денари. Во истиот период, Владата на Република Македонија донесе 46 решенија за бесплатно отстапување на заплнета стока на државни органи и хуманитарни организации. Стоките кои не можат да се продадат или бесплатно отстапат се уништуваат согласно царинските прописи. Во 2008 година се уништени 43 тони режан тутун, 2.475 штеки цигари, 225 пури, 267 литри алкохол, 12.520 кг смрзнато свинско месо и 3.200 кг разна друга стока (прехранбени производи, делови за машини, лекови и др.).

2. Нелегален пренос на готови пари

Царинската управа во 2008 година во повеќе наврати откри обиди за внесување и изнесување непријавени готови странски пари над дозволеният максимум, при што привремено задржа различни странски пари во противвредност на 998 илјади евра (вклучително и 170 илјади фалсификувани американски долари).

3. Недозволена трговија со наркотици

Во текот на 2008 година Царинската управа откри и учествуваше во откривање на повеќе обиди за нелегална трговија со наркотици, при што, меѓу другото, се запленети и 12 кг морфин, 37, 7 килограми хероин, 49 грама семе канабис. По повод меѓународниот царински ден (26-ти јануари), кој во 2008

година беше прогласен за ден на борба против недозволена трговија со дрога и психотропни супстанции, СЦО на десет царински службеници од Царинската управа на Република Македонија им додели признанија за нивниот исклучителен придонес во откривање на недозволена трговија со дрога и психотропни супстанции.

4. Контрола на трговски друштва

Во 2008 година, Царинската управа до странски царински служби испрати 215 барања за проверка на фактурната вредност и 208 барања за проверка на 643 докази за потекло (во 2007 година се испратени 153 барања за проверка на фактурната вредност и 220 барања за проверка на 452 докази за потекло).

Извршени се 418 контроли на иматели на одобренија за увоз за облагородување и царинско складирање (316 во 2007 година), врз чија основа се изречени 206 мандатни казни, а во 19 случаи е изречена мерка одземање на одобрението (6 случаи во 2007 година).

Извршени 244 контроли на трговски друштва (187 во 2007 година) врз чија основа се иницирани 1.189 постапки за дополнителна наплата на царински долг.

5. Откриени царински прекршоци

Во Комисијата за одлучување по прекршок на Царинската управа во 2008 година се примени 3.643 пријави за сторени царински прекршоци, од кои 1.250 се преземени од судовите кои се веќе ненадлежни за постапување, 496 од МВР и 1.897 од службите на Царинската управа. Во текот на 2008 година се решени 863 предмети при што е изречена глоба во вкупен износ од 3,1 милиони денари. Врз основа на сторени царински прекршоци во 2008 година се изречени 437 мандатни казни во вкупен износ од 5,05 милиони денари.

6. Откриени царински кривични дела

Врз основа на спроведени истраги, Царинската управа во 2008 година до јавните обвинителства поднесе 164 кривични пријави против 81 правно и 209 физички лица. И во 2008 година најголем дел од кривичните пријави се однесуваат за сторено кривично дело, измама, криумчарење и недозволен промет со акцизни стоки. Во

Кривично дело	2007	2008
Внесување опасни материи	0	1
Даночно затајување	10	5
Закон за акцизи и лажно пријавув. на	0	1
Кражба	0	1
Криумчарење	35	38
Недозволена изработка, чување и	1	1
Недозволено производство	2	1
Неовластено производство и промет со	3	2
Неовластено производство и промет со	1	3
Промет со акцизни стоки без бандероли	55	35
Спречување на службено лице во врш.на	0	1
Транспорт со акцизни стоки од	1	3
Фалсификување и употреба на исправа	7	20
Фалсификување пари	0	1
Царинска измама	48	51
Вкупно	163	164

2008 година се откриени значително голем број фалсификувани исправи и документи, врз основа на кои, до надлежните јавни обвинителства се поднесени 20 кривични пријави (во 2007 година се откриени 7 вакви случаи).

7. Заштита на здравјето и животната средина

Царинската управа во 2008 година максимално ги мобилизираше капацитетите за детекција на радиоактивни извори. Во 2008 година Царинската управа на влез во Република Македонија, **детектираше 6 случаи на значително зголемено ниво на радиоактивно зрачење над дозволеното и во соработка со Дирекцијата за радиациона заштита реагираше и презеде мерки за отстранување на штетни последици.**

1. Кампања за заштита на правата од интелектуална сопственост

Во соработка со Амбасадата на Кралството Холандија и Министерство за култура, Царинската управа во јануари 2008 година започна кампања за заштита на правата од интелектуална сопственост. Целта е подигнување на јавната свест кај граѓаните за заштита на правата од интелектуална сопственост, борбата против фалсификатите и начините на нивно препознавање.

2. Меморандум за соработка во областа на заштита на правата од интелектуална сопственост

На 06.02.2008 година, Министерството за култура, Царинската управа, Здружението за заштита на авторски музички права „ЗАМГ“, Стопанската комора и Сојузот на стопански комори потпишаа меморандум за соработка за реализација на царински мерки за заштита на авторските и сродните права. Целта е преку размена на информации, заеднички акции, континуирани обуки за препознавање на пиратски копии, воспоставување на стандардни процедури за постапување во случаи на повреда на авторски и сродни права при спроведување на царинските мерки, да се подобри разбирањето, препознавањето и откривањето на стока изработен без согласност на носителот на авторското право итн.

3. Зголемен број на регистрирани барања за заштита на права од интелектуална сопственост

Бројот на регистрирани барања на компании за преземање царински мерки за заштита на права од интелектуална сопственост на крајот на 2008 година изнесуваше 199 (80 нови барања и 119 продолжување на рокот од претходната година) споредено со 146 (103 нови барања и 43 продолжувања на рокот од претходната година на крајот на 2007 година).

4. 10-то место во светот во 2007 година по бројот на акции, според извештајот на СЦО

Врз основа на годишниот извештај на СЦО - Customs and IPR Report 2007, Македонија е на 10-то место во светот по бројот на реализирани царински акции за спречување повреда на правото на интелектуална сопственост. Имено, во текот на 2007 година Царинската управа реализираше 325 заплени на стока која го повредува правото на интелектуална сопственост.

5. Резултати

Царинската управа во 2008 година интервенираше во 173 случаи на основано сомневање за увоз и транзит на стока која повредува права од интелектуална сопственост (споредено со 325 во 2007 година). Намалениот број на интервенции е пред сè поради намалените обиди за увоз, а посебно транзит како резултат на сторгите контроли, како и поради зајакнатите мерки од соседните земји, посебно од страна Република Бугарија, како и незаинтересираноста на одреден број на застапници на брендovите да

VIII. ЗАШТИТА НА ПРАВА ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

постапуваат доколку станува збор за помали количини стока за која постои основано сомневање за повреда на права од интелектуална сопственост.

Врз основа на спроведените акции, привремено се задржани 983.301 парчиња, 20.217 кг, 10.826 л и 550 м фалсификувана стока, од кои:

- 130.560 парчиња козметички препарати

- 18.000 кг прашок за перење

- 7.441 парчиња парфеми, тоалетни води и деодоранси

- 16.473 парчиња прибор за мобилни телефони

VIII. ЗАШТИТА НА ПРАВА ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

- 51.028 парчиња облека

- 62.662 парчиња спортска опрема и обувки

- 34.240 парчиња паста за заби

- 17.434 парчиња очила за сонце, футроли за очила за сонце, ташни, ремени, паричници, привезоци, часовници, запалки и други додатоци за лична употреба
- 6.997 парчиња делови за автомобили
- 656.450 парчиња други стоки

Согласно Законот за царински мерки за заштита на права од интелектуална сопственост, а после завршената постапка за утврдување на фалсификат и повреда на правото на интелектуална сопственост, Царинската управа во 2008 година им асистираше на имателите на брендovите во спроведувањето на постапки за уништување на 229.705 парчиња фалсификувани стоки.

- 1. Во 2008 година продолжи процесот на либерализација**, согласно обврските од Протоколот за пристапување на Република Македонија во Светската трговска организација, при што царинските стапки во 2008 година се намалени во просек за 1,05% (просечната стапка за 2008 изнесува 9,78%, за 2007 изнесува 9,29%) и годишното намалување на царинските стапки според временските табели од Договорите за слободна трговија (со повеќе земји воспоставена е и целосна либерализација на индустриските производи).
- 2. Вкупно наплатените увозни давачки во 2008 година се за 22% поголеми во однос на 2007 година**

На име вкупни увозни давачки се наплатени 51 милијарда денари што е за 22% повеќе во однос на 2007 година.

На име царина и други царински давачки се наплатени 6,4 милијарди што е нешто помалку од износот наплатен во 2007 година поради тенденцијата на намалување на стапките и либерализацијата во договорите за слободна трговија и намаленот увоз во последниот квартал. Ова го потврдува и фактот дека декларациите чие плаќање е обезбедено со гаранција за одложено плаќање на царински долг во 2008 година изнесуваат 35% од вкупниот број на декларации, додека во 2007 година процентот на декларациите со одложено плаќање изнесувал 25% од вкупниот број на поднесени декларации, или во апсолутен износ вредноста на декларациите обезбедени со гаранција за одложено плаќање е за 11% поголема во 2008 споредено со 2007 година, како и дека вредноста на увозот на стоки чија царинска стапка по Законот за царинска тарифа е 0, е за 25% поголема во 2008 година во однос на 2007 година. Ова го потврдува анализата на дваесетте тарифни ставки со најголемо учество (вредност) на увозот во месец октомври 2008 година, кои учествуваат со 38% во целокупната вредност на увозот.

На име увозен ДДВ, Царинската управа наплати 43,4 милијарди денари што е за 26% повеќе во однос на 2007 година.

На име акцизи Царинската управа наплати околу 1 милијарда денари што е за 10% повеќе во однос на 2007 година.

Врз основа на надоместоци за централниот буџет Царинската управа наплати 272 милиони денари, што е за 59% повеќе од наплатените во 2007 година.

Врз основа на приходи по тарифа за услуги што ги дава Царинската управа наплатени се 115,6 милиони денари, што е за 58% повеќе во однос на 2007 година, а се должи на наплатата на надоместоците за терминалски услуги, преземени од ЈП за управување со станбен и деловен простор.